

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

GARY RICHTER

Doctor în medicină veterinară

SĂNĂTATEA ANIMALELOR DE COMPANIE

Traducere din limba engleză de
Mugur Butuza

Editura Paralela 45

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	9
<i>Prefață</i>	11
<i>Introducere. Ce înseamnă asistența medicală integrativă pentru stăpâni și pentru animalele lor</i>	19

I. ALIMENTAȚIA ESTE TEMELIA SĂNĂȚĂȚII

Capitolul 1. De ce este importantă alimentația animalului de companie	29
Capitolul 2. Noțiuni de bază despre necesarul nutrițional al câinilor și pisicilor	37
Capitolul 3. Înțelegerea reglementărilor	56
Capitolul 4. Ingredientele și prepararea lor	62
Capitolul 5. Ghid de realizare a unei diete echilibrate pentru animalul de companie	71
Capitolul 6. Informații esențiale despre suplimentele alimentare	81

II. MEDICINA INTEGRATIVĂ: MENȚINEREA ȘI RESTABILIREA SĂNĂȚĂȚII

Capitolul 7. Mai mult decât o nutriție de bază. Folosirea hranei ca medicament	95
Capitolul 8. Medicina complementară și alternativă	106
Capitolul 9. Cannabisul medicinal	122
Capitolul 10. Tehnologia și medicina holistică. Unirea a două tabere	134

III. BOLI FRECVENTE, CAUZELE ȘI TRATAMENTELE INTEGRATIVE ALE ACESTORA

Capitolul 11. Alergiile și bolile de piele	151
Capitolul 12. Boala degenerativă articulară/artrita	166

Capitolul 13. Nisip adevărat. Infecții, cristale și calculi ai tractului urinar	179
Capitolul 14. Afecțiuni gastrointestinale cronice	190
Capitolul 15. Boli pancreatice. Pancreatita și insuficiența pancreatică.....	201
Capitolul 16. Diabetul.....	211
Capitolul 17. Boli cardiovasculare.....	223
Capitolul 18. Boli ale ficatului și vezicii biliare.....	238
Capitolul 19. Boli renale	250
Capitolul 20. Cancerul	264
Capitolul 21. Boli ale tiroidei.....	280
Capitolul 22. Boli ale glandelor suprarenale	292
Capitolul 23. Boli autoimune	301
<i>Postfață .....</i>	<i>311</i>
<i>Anexa A. Ghid pentru cumpărarea unui animal de companie: de la alegerea acestuia până la alegerea medicului veterinar .....</i>	<i>315</i>
<i>Anexa B. Alegerea procedurilor potrivite pentru animalul vostru: vaccinuri și proceduri chirurgicale de rutină .....</i>	<i>321</i>
<i>Anexa C. Diete preparate acasă pentru câini și pisici .....</i>	<i>333</i>
<i>Rețete pentru câini .....</i>	<i>341</i>
<i>Rețete pentru pisici.....</i>	<i>367</i>
<i>Anexa D. Recomandări de suplimente cu vitamine și minerale.....</i>	<i>391</i>
<i>Anexa E. Diete speciale: testul dietei cu ingrediente limitate, dieta blândă și postul cu apă și orez .....</i>	<i>395</i>
<i>Mulțumiri .....</i>	<i>399</i>
<i>Note finale.....</i>	<i>401</i>

PREFAȚĂ

Întrebați orice copil ce vrea să se facă atunci când va fi mare și cel mai probabil răspuns va fi: „Vreau să mă fac medic veterinar.“ Omul are o legătură nativă cu animalele, care se remarcă încă din fragedă copilărie. Ne bucurăm de înfățișarea lor (sunt foarte drăgălașe), de comportamentul lor (sunt foarte amuzante) și, în general, ne atașăm de ele emoțional. De multe ori, această legătură o depășește pe aceea pe care o avem cu oamenii. Acest tip de relație are o puritate care nu există în relația dintre oameni.

Din aceste motive, instinctul nostru este să le protejăm în orice fel posibil. Acest reflex este evidențiat în felul în care ne îngrijim animalele de companie, dar și în acțiunile unor grupuri mai largi, cum ar fi acelea pentru salvarea animalelor, pentru protejarea florei și faunei sau chiar în unele situații extreme, ca acelea în care activiștii iau cu asalt balenierele. Când animalele sunt rănite sau ucise în mod nejustificat, protestele oamenilor indignați de aceste fapte sunt inevitabile. Așadar, putem spune că suntem cu toții de acord că animalele sunt speciale. Dacă n-ar fi așa, de ce-ați citi această carte?

Încă de mic am simțit că sunt legat de animale. Există ceva în felul de viață al necuvântătoarelor care m-a atras cu mult înainte să pot exprima în cuvinte această idee. Faptul că sunt proprietarul și directorul medical a două spitale veterinare îmi oferă șansa de a explora, aproape zilnic, această legătură, în timp ce mă lupt cu limitele medicinei, în căutarea unor tratamente mai bune pentru pacienții mei. Ca medic veterinar, înțeleg intensitatea și profunzimea legăturii emoționale pe care orice stăpân devotat o are cu animalul său de companie. La urma urmei, eu însumi am trei câini și două pisici. Câinii mei sunt membri ai familiei. Pisicile mele sunt membri ai familiei. Îmi iubesc animalele și ele mă iubesc pe mine.

Această relație om-animal este atât de puternică, încât majoritatea stăpânilor de animale ar face tot ce le stă în putință să-și țină companionii sănătoși. Și de aceea stăpânii animalelor de companie au încredere că medicul veterinar la care merg le va oferi îngrijirea medicală și sfaturile cele mai bune pentru animalele lor.

Ca toate disciplinele medicale, medicina veterinară este o știință în dezvoltare. Ca profesie, devenim tot mai buni în tratarea bolilor, vindecarea infecțiilor și promovarea calității vieții. Totuși, când vine vorba de prevenție, medicina convențională mai are încă mult drum de parcurs. Am ajuns personal la această tulburătoare constatare profesională după aproape un deceniu petrecut într-un cabinet veterinar pentru animale mici dar și pentru urgențe veterinare.

Cum se întâmplă pe toate planurile vieții, nu ai cum să știi ce nu știi. După vreo nouă ani de practică, mi-am dat seama că medicina convențională occidentală pe care o profesam era excelentă când aveam de-a face cu traume, intervenții chirurgicale, infecții etc. Totuși, pentru pacienții cu probleme cronice de lungă durată, opțiunile de tratament erau mult mai reduse, iar uneori efectele secundare erau aproape la fel de rele ca afecțiunea medicală pe care o tratam. Simțeam că tipul de medicină pe care-l practicam nu era complet. Îmi stă în fire să rezolv orice problemă, dar când vine vorba despre domeniul medical, baza o reprezintă știința. Drept urmare, am hotărât să-mi extind orizontul cunoașterii prin continuarea studiilor, umplând astfel golurile. Să nu înțelegeți greșit - studiile mele veterinare academice erau veritabile și complete. Neajunsul pe care îl resimțeam nu avea de-a face cu facultatea sau cu profesorii, ci cu însăși paradigma occidentală.

Facultățile de medicină și cele veterinare din toată lumea le asigură viitorilor medici o bază solidă în ce privește anatomia, fiziologia și principiile medicale moderne. Și fac o treabă foarte bună în această privință. Totuși, prea puține facultăți le oferă studenților măcar o imagine a aspectelor medicale de dincolo de limitele chirurgiei și ale farmacologiei moderne. Medicii și veterinarii care vor să-și extindă cunoașterea medicală trebuie să pornească în altă călătorie și să se îndepărteze de țărmurile medicinei convenționale pentru a ajunge pe un tărâm diferit, dar foarte înrudit.

Odată cu apariția medicinei moderne au apărut și unele daune colaterale. Nefericita victimă a fost cunoașterea acumulată de-a lungul a mii de ani despre utilizarea substanțelor din natură în tratarea bolilor. Originile medicinei sunt în strânsă legătură cu lumea naturală. Din necesitate, pentru tratarea și vindecarea bolilor, vindecătorii au folosit materialele pe care le aveau la îndemână – precum plantele, mineralele, ciupercile și animalele, în combinație cu rugăciunea. În vremurile străvechi, cei care practicau medicina erau adesea considerați „magicieni“. Dar oare chiar erau? Contează definiția pe care o dați acestui cuvânt. Dacă spunem că se foloseau de știință (fără să fie conștienți de asta) pentru a vindeca oameni care altfel ar fi murit, poate că aveau puteri magice.

Pe măsură ce medicina modernă a devenit preponderentă, tratamentele care erau comune încă de la începutul secolului al XX-lea au fost puse la îndoială și demonizate de comunitatea crescândă a medicilor și de companiile farmaceutice moderne. În momentul când noi am

devenit adeptii îndemnului „ia două pastile și sună-mă dimineață”, societatea modernă a întors arogantă spatele unei bogății de cunoștințe medicale care încă mai au puterea de a salva vieți – uneori în moduri și circumstanțe pe care formele moderne de medicină nu o pot face. Societatea occidentală redescoperă abia acum misterul străvechi.

Înainte de a începe explorarea tărâmurilor stranii și minunate de pe parcursul călătoriei noastre pentru descoperiri medicale, mi-ar plăcea să-i explic cititorului motivele pentru care practic asistența medicală integrativă, dar și modul în care fac asta. Împărtășindu-vă experiențele, sper să puteți vedea că tehnicile medicale antice și moderne nu numai că pot coexista, dar se pot chiar completa una pe cealaltă într-o sinergie profundă.

CAZUL „FĂRĂ SPERANȚĂ” AL CALULUI SLY

În anul 1996, pe când eram încă student la medicină veterinară, mi s-a dat în sarcină să îngrijesc un cal bolnav pe nume Sly. Era internat într-un pavilion izolat, ceea ce însemna că oricine intra în contact cu el trebuia să poarte halat, bonetă, mască și botoșei de unică folosință. Sly fusese izolat pentru că nimeni nu-și dădea seama ce se întâmpla cu el, astfel că murea, la propriu, sub ochii noștri. Cred că a fost îngrozitor pentru el – să fie atât de bolnav și să primească medicație de la atâția indivizi străini și îmbrăcați ciudat.

Ca student implicat în acest caz, am văzut cu ochii mei cum starea lui se degrada în fiecare zi. Analizele de laborator indicau faptul că numărul celulelor albe scădea vertiginos, ceea ce însemna că sistemul său imunitar slăbea tot mai mult. Țin minte că discutam despre caz cu medicii universitari, iar ei erau convinși că va muri. (Dacă analizez ce s-a întâmplat atunci, îmi dau seama că această convingere a lor venea din faptul că epuizaseră opțiunile de tratament fără să fi obținut vreun rezultat pozitiv.) La solicitarea proprietarului, a fost chemat un acupunctur veterinar, Dr. Huisheng Xie, care să consulte cazul.

Medicii interni ai facultății nu erau prea interesați de ce avea Dr. Xie de arătat, așa că și-au trimis studentul (adică pe mine) să-l asiste. Deși la vremea aceea nu aveam cunoștință de medicina tradițională chineză, îmi aduc aminte că eram bucuros că aveam să văd și să învăț ceva nou. În plus, ajunseseam să mă atașez de Sly și era greu de suportat să văd că se prăpădește. Voiam să văd că se face bine.

Dr. Xie corespundea aproape perfect ideii mele de atunci despre felul în care trebuia să arate un acupunctur: un bărbat tăcut, cu aer de profesor și cu un pronunțat accent chinez. Deși știa că sunt student și că nu am deloc cunoștință despre medicina tradițională chineză, a fost foarte respectuos față de mine. Cât timp Dr. Xie l-a tratat pe Sly cu o combinație de electroacupunctură și un remediu pe bază de plante pe care i l-am administrat printr-un tub, direct în stomac, eu am ținut capul calului. Tratamentele acestea au continuat vreme

de câteva zile, iar starea lui Sly a început să se îmbunătățească. A devenit mai energic și a început să mănânce din nou. Nivelul globulelor albe din sânge s-a îmbunătățit simțitor, diareea i s-a oprit și a început să ia în greutate. După nicio săptămână, era limpede că e pe cale de însănătoșire și, în sfârșit, Sly a fost externat „sănătos ca un cal“, ca să zic așa.

Cazul lui Sly a avut un efect profund asupra facultății de medicină veterinară. În final, recuperarea aparent miraculoasă a calului în mâinile doctorului Xie a avut un rol în constituirea unui stagiu de medicină alternativă la Universitatea din Florida. E greu să subliniez importanța acestui fapt: o respectată universitate de medicină veterinară a permis ca în incinta ei să fie predate acupunctura și alte forme de medicină alternativă. Era ceva nemaiauzit! De atunci, Dr. Xie a predat medicina tradițională chineză în fața a mii de medici veterinari, în propria sa școală – Institutul Chi – aflată la câteva minute de Colegiul de Medicină Veterinară al Universității din Florida.

După mulți ani de la acea experiență, m-am înscris la cursul doctorului Xie să învăț și eu medicina tradițională chineză. În prima zi a cursului a povestit istoria lui Sly. Nu-l mai văzusem și nici nu mai vorbisem cu dr. Xie de nouă ani, de când îl asistasem. Pe când povestea isprava aceea, plimbându-se prin sală, s-a oprit la banca mea și m-a privit. „Pe tine te cunosc. Tu m-ai ajutat cu Sly“, a spus el. Gândul acesta mă înfioară încă și astăzi. În multe feluri, efectul în lanț al recuperării lui Sly a dus la practicarea sub o nouă înfățișare a medicinei veterinare, care acceptă medicina complementară și alternativă.

O CHESTIUNE MULT MAI PERSONALĂ

Cazul lui Sly este un excelent exemplu despre felul în care forme de medicină alternativă pot avea succes acolo unde medicina occidentală eșuează. În alte împrejurări, pentru atingerea rezultatelor optime este necesară integrarea medicinei occidentale și a celei alternative. Din diverse motive, aș vrea ca povestea ce urmează să nu fie a mea. Totuși, una dintre lecțiile extraordinare ale vieții este că învățăm din necazurile prin care trecem.

Ziua de 4 mai din anul 2001 a început ca oricare altă zi obișnuită. Lucram într-un spital veterinar din Berkeley, California, când cei de la recepție mi-au trimis un mesaj prin pager, informându-mă că soția mea, Lee, era la telefon și că avea o urgență. Când am ridicat receptorul, numai zgomotul de fundal m-a umplut de groază. Sunetul sirenelor.

Toată conversația aceea persistă în memoria mea, de parcă ar fi fost ceva suprealist, aproape ca o experiență extracorporală. Țin minte că Lee mi-a spus că avusese un accident de mașină. Cineva o izbise frontal. Mi-a spus că brațul ei și ambele picioare îi erau rupte. Era imobilizată, iar pompierii se străduiau să o descarcereze. Urma să fie transportată pe calea aerului la un centru de tratare a traumatismelor.

Stăteam înlemnit în cabinetul de tratament al Spitalului pentru câini & pisici din Berkeley și nu-mi venea a crede. Oare auzisem bine? Dacă era adevărat, cum se face că mă sunase soția mea să-mi spună chestia asta? Așa ceva nu-mi părea posibil. Nu mai e nevoie să o spun, înainte de a porni spre spital m-am repezit acasă pentru a lua niște lucruri. În acest timp, am încercat să o sun pe Lee pe mobil. Nu mă prea așteptam să răspundă, dar ce a urmat a fost una dintre cele mai suprarrealiste experiențe din viața mea.

Cine știe cum, apelul meu a fost preluat. Am aflat mai târziu că telefonul era pe scaunul din față și poate că ceva s-a atins de telefon în clipa aceea și așa a fost preluat apelul. Nu știa nimeni că sunt la telefon. Nu mă putea auzi nimeni de la locul accidentului. Ce auzeam eu era zgomotul făcut de pompierii care operau descarcerarea, pentru a o scoate pe soția mea din mașină, cu ajutorul echipamentului hidraulic special. Am trăit atunci cel mai puternic sentiment de neajutorare din toată viața mea. Din ce auzeam, treaba nu mergea prea bine.

Când am ajuns la spital, am apucat să o văd pe Lee câteva secunde înainte să o ducă în sala de operație. Deși momentul acela e întipărit în memoria mea, n-am să-l repovestesc aici. Ajunge să spun că doctorii nu știau dacă Lee va supraviețui. Iar dacă avea să supraviețuiască, nu garantau că-i puteau salva picioarele.

După operația care a durat câteva ore, am discutat cu un doctor. Lee a supraviețuit intervenției chirurgicale, iar membrele ei erau intacte (cât de cât). Dar, pe lângă brațul și picioarele rupte, suferise și o fractură la spate. Avea să rămână în spital foarte mult timp.

Următoarele patru luni au fost o serie de lupte, de victorii dar și de obstacole. Oricine a trecut printr-o problemă medicală majoră știe despre ce vorbesc. A fost un noroc teribil pentru Lee faptul că fractura de coloană a trecut cu puțin pe lângă măduva spinării (altfel ar fi paralizat). În afară de asta, avea cel puțin cincisprezece oase fracturate. (Sincer vă spun, ne-am oprit cu numărătoarea la cincisprezece.) După o dispută cu medicii, i-am convins să nu-i facă operație pentru sutura fracturii de coloană. Știam că asta i-ar fi produs probleme serioase peste câțiva ani. Oricum urma să rămână luni întregi la pat, având ambele picioare rupte. Fractura de coloană avea să se vindece.

În câteva cuvinte – au fost patru luni de spitalizare, cu operații multiple și fizioterapie. Într-un final Lee a revenit acasă și a început să învețe iar să meargă. Nu era niciun dubiu că îngrijirea medicală occidentală îi salvase literalmente viața și membrele. Dar ce avea să urmeze? În afara continuării fizioterapiei, singurul lucru pe care-l mai avea de oferit medicina occidentală consta în analgezice. Nu se refăcuse complet în ziua externării.

Ar trebui să o cunoașteți pe Lee ca să înțelegeți cât de hotărâtă era. După spitalizare, a urmat un program continuu de fizioterapie, exerciții Pilates, acupunctură, terapie prin plante, chiropractică și practici spirituale. Multe dintre acestea le urmează și în prezent.

După cincisprezece ani, cei care o întâlnesc n-au nici cea mai vagă idee cât de aproape a fost de moarte sau de paralizie și/sau de proteze pentru membre. Doctorii care o văd se minunează că poate totuși să meargă. A obținut această realizare herculeană prin combinarea îngrijirii integrative cu forța pură a voinței. Medicina occidentală a readus-o la viață pe Lee din pragul morții (la propriu), iar îngrijirea complementară/alternativă i-a adus viața înapoi. A fost nevoie de ambele pentru a o aduce pe Lee înapoi.

PRACTICA MEDICINEI VETERINARE INTEGRATIVE

Povestea calului Sly și cea a accidentului și recuperării ulterioare a lui Lee sunt două exemple despre felul în care medicina alternativă și asistența integrativă pot avea rezultate mai bune decât poate medicina convențională de una singură. În plus, aceste experiențe au jucat un rol important în drumul pe care l-am parcurs pentru a deveni practicant de medicină integrativă. Fiecare este, la urma urmei, produsul propriilor experiențe de viață, iar aceste două momente au fost esențiale în viața mea personală și profesională.

Dar pe lângă aceste experiențe profunde, care mi-au arătat puterea asistenței medicale integrative, mai e ceva ce mă călăuzește: o dorință adâncă de a găsi răspunsuri. Ca medic, vreau ca toți pacienții mei să se facă bine. Deși știu că acest lucru nu este logic posibil, nu înseamnă că nu mă străduiesc. În strădania de a găsi răspunsuri la problemele medicale dificile, este necesar să depășești limitele convenționale. Medicina occidentală nu deține toate răspunsurile. Nimeni nu pretinde asta. Deși se poate spune același lucru despre toate formele de îngrijire alternativă, dacă vom avea răbdare să căutăm, vom avea la dispoziție mult mai multe răspunsuri pentru problemele pacienților.

Oricine s-a confruntat cu o afecțiune medicală gravă, fie personal, fie a cuiva drag, știe ce înseamnă să cauți răspunsuri. Această căutare are loc încă de la începutul timpurilor. De-a lungul epocilor, oamenii au căutat vindecarea prin rugăciuni, șamani, înțelepți, magicieni, vindecători spirituali și oracole. Azi avem un nou fel de oracol – internetul. Deși nu este întotdeauna depozitarul cunoașterii medicale legitime sau de încredere, internetul a democratizat medicina. Asta înseamnă că stăpânii de animale au acces cam la aceeași informație ca veterinarii. Când e vorba de soluții medicale, trebuie să facem față cu toții provocării de a delimita realitatea de fantezie. Aici intervin eu.

Ca medic veterinar cu studii de medicină convențională occidentală, de medicină tradițională chineză, chiropractică și o gamă întreagă de alte modalități de tratare holistică, una dintre responsabilitățile mele față de clienți este să separ realitatea de ficțiune. Misiunea mea este de a oferi pacienților mei cea mai eficientă combinație de opțiuni de tratament. Învăț prin cercetare, învăț de la colegii de breaslă și de la stăpânii de animale.

Înainte de a face vreă recomandare de tratament, trec obligatoriu toate informațiile acumulate prin propria mea probă de legitimare. Chiar și așa, nu sunt mulțumit. Preiau informațiile indiferent de modul în care aleg ele să-mi parvină.

Nu trece săptămâna fără să învăț ceva de la vreun client. Acest lucru se datorează parțial modului în care îmi practic profesia. Uneori lecția pe care o primesc este de medicină, alteleori este una personală sau una spirituală. În timp ce cabinetul meu de medicină veterinară convențională, Montclair Veterinary Hospital (MVH), atrage clientela obișnuită, celălalt cabinet al meu de asistență veterinară holistică, Holistic Veterinary Care (HVC), atrage evident stăpâni de animale care caută mai mult decât ceea ce le oferă medicul veterinar cu practică generală. Motivul pentru care mențin ambele cabinete este acela de a putea oferi tot spectrul de asistență medicală integrativă. E un lucru foarte obișnuit ca un pacient consultat la MVH să fie trimis la HVC și invers. Consider că cele două cabinete sunt fețele aceleiași monede și la orice vizită ne îngrijim ca pacientul consultat să primească ceea ce îi trebuie, indiferent de cabinet.

În ce privește HVC, clienții preferă să-și aducă animalele la această clinică indiferent că fac acest lucru la început sau la final. Clienții foarte deschiși la soluțiile holiste vin la noi pentru îngrijire profilactică sau pentru soluționarea unor probleme diagnosticate recent. Majoritatea ne aduc un animal de companie foarte bolnav abia după ce au epuizat toate celelalte opțiuni. Oricum, mulți oameni ne vizitează având întrebări (și uneori oferind răspunsuri) despre cel mai bun mod de a-și îngriji animalele de companie.

Pe parcursul anilor de practică a medicinei integrative, am învățat de la clienții și de la pacienții mei volume întregi de specialitate. Clienții mi-au demonstrat cât este de traică legătura care se formează între animalele de companie și stăpânii lor. Pentru tratarea lor, oamenii fac deseori lucruri pe care nu le-ar face nici pentru ei înșiși. Ca medic veterinar, mai nimic nu mă încântă mai mult decât găsirea unui tratament de succes în cazurile în care nu a existat niciunul înainte. Satisfacția pe care mi-o dau astfel de situații e incomensurabilă. Și dacă nu poate fi vindecată chiar orice afecțiune medicală, măcar le putem oferi animalelor o tranziție blândă. Toată lumea își găsește pacea atunci când viața unui animal iubit se încheie liniștit.

În timp ce clienții îmi oferă lecțiile învățate de ei, animalele mă învață altceva. Răspunsul unui animal la terapia medicală este pură viziune. În acest domeniu nu există efect placebo. Starea animalului fie se îmbunătățește, fie nu. Cea mai bună educație pentru a deveni un practician mai bun de asistență medicală este experiența directă a tratării animalelor. În plus, ele ne arată cum să trăim în prezent.

Cum am mai spus, mulți dintre pacienții mei ajung la mine cu boli grave, uneori în stadii terminale. Și ce credeți? Nici că le pasă. Animalele de companie se trezesc în fiecare dimineață și-și văd de treburile lor. Atâta timp cât durerea nu este insuportabilă, animalele

vor găsi o modalitate de a-și trăi ziua până la capăt. Autocompătimirea nu le folosește la nimic. Ele nu se întrebă niciodată: „De ce eu?“ Iar pentru noi, oamenii, nici că există vreo lecție mai importantă de învățat de la ele. *Carpe diem* – trăiește clipa!

